

Heemkundekring Jan uten Houte

Beleidsplan 2025 - 2030

**Een stabiele erfgoed
vereniging**

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Huisvesting en subsidie	3
Doelstelling	3
Uitvoering doelstelling	4
1. Statutair	4
2. Bestuur	4
3. Financiën	5
4. Leden	5
5. Vrijwilligers	6
6. Geschiedschrijving	6
7. Project- en werkgroepen	6
8. ICT, digitale werkomgeving	7
9. PR & Communicatie	7
10. Websites en collectie	8
11. Relatie met het voormalige streekmuseum en de VanGogh Stichting	8
12. Actiepunten op een rij	8

Inleiding

Heemkundekring Jan uten Houte, opgericht in 1947, is op weg naar de 100 jaar waarbij in 2027 een tussenstop wordt gemaakt bij het 80-jarig bestaan. De reis naar honderd jaar duurt nog lang en velen van ons zullen 2047 waarschijnlijk niet actief meemaken. Over ruim twee jaar bereiken we het tachtigjarig bestaan. Wederom een jubileumjaar waar we zeker bij stil zullen staan. Een groot feest zoals het 75-jarige jubileum zal het niet worden. Maar wat een feest zou het zijn als wij in 2027 kunnen beschikken over ons “eigen” Heemhuis. Een Heemhuis waar we langjarig comfortabel ons werk kunnen doen, workshops kunnen houden en gasten kunnen verwelkomen. Een groter feest als dat kunnen wij ons niet voorstellen. In dit beleidsplan zijn de opmerkingen die begin 2023, tijdens de bijeenkomsten “Luisteren naar de vrijwilligers”, door de vrijwilligers zijn gemaakt, voor zover als mogelijk opgenomen. Ook de reacties op het concept-beleidsplan vanuit de ALV van december 2024 zijn verwerkt.

Waar dat kan zullen we ook proberen een visie op wat langere termijn te formuleren. Daarbij op voorhand al de kanttekening dat papier geduldig is, maar de werkelijkheid wat minder. Nu zeggen wat we willen, legt de vereniging de plicht op steeds opnieuw te kijken naar de toekomst en te leren van het verleden. Visies kunnen veranderen: voortschrijdend inzicht of de tijd vraagt andere accenten waardoor aanpassing van het beleidsplan is vereist.

Huisvesting en subsidie

Dat dit beleidsplan begint met huisvesting en subsidie voordat de doelstelling van de vereniging en de uitvoering hiervan aan de orde komen is een cruciaal punt. Zonder huisvesting en subsidie is de bestaanszekerheid van de Heemkundekring niet te waarborgen. In augustus 2024 is door het bestuur een notitie hierover aangeboden aan het college van de gemeente Etten-Leur. Met ondersteuning van RabobankClubSupport en NOC*NSF zijn op 7 oktober 2024 de gesprekken met het college over beide zaken gestart. De notitie zet uiteen hoe de Heemkundekring zonder huisvesting is komen te zitten en wat daar de gevolgen van zijn. Er is duidelijk gemaakt wat voor ruimte wij nodig hebben met bijbehorende kostenindicatie.

Daarnaast is aangegeven welke diensten de Heemkundekring verricht voor de gemeente waar tot dusver vrijwel geen vergoeding tegenover stond. Ons doel is om beide zaken in één keer goed geregeld te krijgen. De thema's huisvesting, dienstverlening en subsidie zijn voor ons nauw verbonden.

Via de nieuwsbrieven zal het bestuur de vrijwilligers en de leden op de hoogte houden van de ontwikkelingen in dit proces.

Doelstelling

De vereniging heeft ten doel: het bevorderen in brede kring van de belangstelling voor en de kennis van eigen streek, volk en gebruiken daarvan en heemkundig waardevolle overblijfselen uit vroeger tijden. Alsmede al hetgeen het vorenstaand doel kan bevorderen in de ruimste zin van het woord (Artikel 2, lid 1 en 2 van de Statuten).

SWOT-analyse

Onderwerp	Sterk/behouden	Zwak
Leden	> 500 leden	Leeftijd leden
Financiën	Op orde	Interen vermogen; diensten factureren.
Vrijwilligers	Inzet; focus; kennis	Krimpend aantal vrijwilligers; reikwijdte blik; eigen belang kan prefereren boven verenigingsbelang
Werkgroepen	Kennis; producten	Samenwerking tussen werkgroepen

Onderwerp	Sterk/behouden	Zwak
Contacten	Invloed; lidmaatschappen; perscontacten	Persoonsgebondenheid; samenwerking
PR & Communicatie	Boeken; Heem-EL; persberichten; websites	Nieuwe werkgroep nodig; beperkt gebruik van social media
Huisvesting	Locatie in het centrum	Archief en werkruimte gesplitst; geen eigen locatie voor het Heemhuis (tijdelijk "Antikraak" in het winkelcentrum)
Collectie	Groeiend, overstap van Zijper Collectie Beheer Systeem (ZCBS) naar Brabant Cloud	Slechts een klein deel ontsloten via de beeldbank

Uitvoering doelstelling

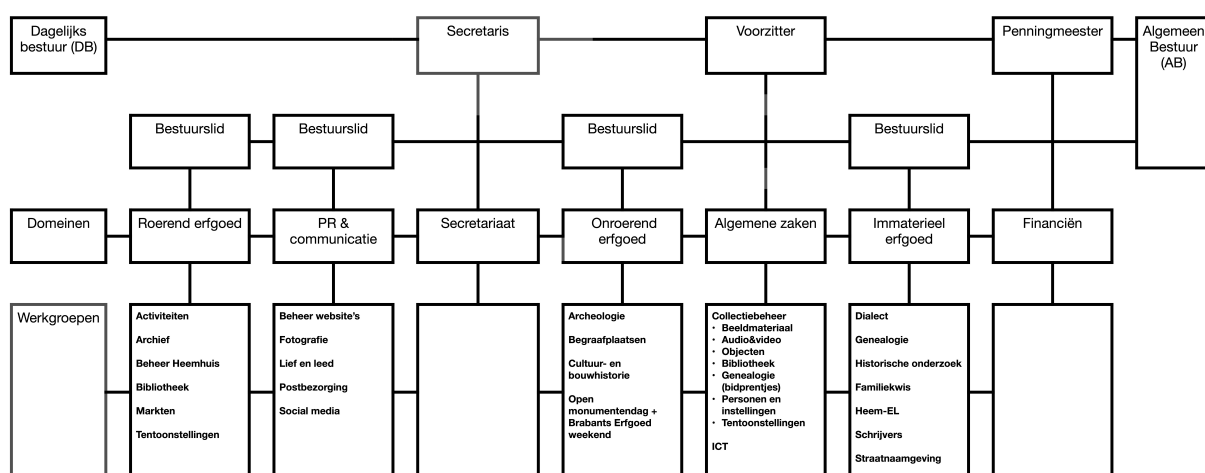
1. Statutair

De Heemkundekring tracht zijn doel te bereiken door het onderzoeken, bestuderen en (doen) veilig stellen van heemkundig belangrijke terreinen, onroerende en roerende zaken, voorwerpen en oudheidkundige gegevens in en van het werkgebied en zijn omgeving door het organiseren van excursies, cursussen, lezingen en tentoonstellingen, hetzij zelfstandig, hetzij in samenwerking met andere groeperingen of instanties, alsmede het deelnemen aan activiteiten van andere verenigingen, welke met het vorenstaand doel verband houden of daartoe van belang zijn, alles in de ruimste zin van het woord (Artikel 2, lid 3 van de Statuten).

2. Bestuur

Het bestuur van de vereniging bestaat begin 2025 uit zeven personen. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de voorzitter, secretaris en penningmeester. Samen met de overige bestuursleden wordt de organisatie aangestuurd in zeven domeinen zoals schematisch hieronder is weergegeven.

Versie februari 2025

In een of meerdere domeinen zijn de vrijwilligers actief met het uitvoeren van hun opgenomen taken. Zij verdelen onderling de taken zoals deze in de statutaire doelstelling zijn omschreven. Bij de uitoefening van de taken maken zij uiteraard gebruik van computerapparatuur. Archiefruimte voor onderzoek en opslag staat ter beschikking. Oude documenten worden gearchiveerd, kranten en andere tijdschriften worden nagekeken en van belang zijnde zaken gerubriceerd. Het is belangrijk dat ons Heemblad 4x per jaar

uitgegeven wordt.

Het bestuur gaat zich de komende jaren meer toeleggen op een betere samenwerking met het gemeentebestuur en samenwerking met andere cultuurhistorische en maatschappelijke organisaties. Het gezamenlijk organiseren van rondleidingen langs historische plekken in Etten-Leur kan een van de mogelijkheden zijn. Daarnaast moet de bekendheid van de Heemkundekring worden vergroot zodat er een breder publiek wordt bereikt. Wat Heemkunde is moet in de toekomst een begrip worden en behoort geen vraag meer te zijn.

ACTIE: Samenwerking met het gemeentebestuur en andere cultuurhistorische en maatschappelijke organisaties. Naamsbekendheid vergroten.

3. Financiën

De vereniging heeft inkomsten uit contributies van de leden. Er worden eigen publicaties verkocht. Daarnaast worden donaties zowel in natura als in geld ontvangen. Ook levert de vereniging diensten aan derden. In de meeste gevallen wordt hiervoor tot nu toe géén vergoeding gevraagd. Het is logisch om in bepaalde gevallen in de toekomst wel vergoedingen in rekening te brengen. Facturering vindt dan plaats na oplevering overeenkomstig de afspraken tussen het bestuur en de opdrachtgever. Deze inkomsten komen dan ten goede aan de algemene middelen van de vereniging.

In het hoofdstuk **Huisvesting en subsidie** staat al dat het bestuur met de gemeente overlegt over vergoeding voor onze geleverde diensten. Dit overleg heeft nog niet geleid tot concrete toezeggingen c.q. afspraken. In de begroting van 2025 is hiervoor een bescheiden bedrag van € 2.500 opgenomen. Inschatting van de uren besteding voor 2025 komt uit op ruim 1.600 uur. Waardering van deze besteding door de gemeente vraagt uitsluitel op korte termijn.

Al jaren is de contributie voor de leden ongewijzigd. Door oplopende kosten wordt de bestedingsruimte voor activiteiten steeds lager. Op basis van een onderbouwd voorstel van het bestuur heeft de ALV in december 2024 ingestemd met een contributieverhoging van 20% ingaande 2025. De keuze voor eenmalige verhoging om de zoveel jaar, dan wel een jaarlijkse aanpassing op basis van indexering, staat nog open.

Activiteiten van de vereniging brengen kosten met zich mee. Het is duidelijk dat dekking van deze kosten niet altijd budget-neutraal kan zijn. Daardoor loopt de vereniging het gevaar in financiële "nood" te komen. Het beleid van het bestuur is erop gericht dit te voorkomen. Werkgroepen en/of vrijwilligers die voor hun activiteiten kosten willen en of moeten maken dienen dan ook vooraf toestemming te krijgen van het bestuur.

ACTIE: Meer inkomsten verwerven (sponsoring door derden); meer facturering voor ondersteuningsverzoeken.

4. Leden

Hoewel het ledenaantal al jaren rond de 500 zit loopt het langzaam terug. Oudere leden haken af. De redenen daarvoor zijn divers (overlijden, stoppen met hobby, verhuizing enz.). Onze Heemkundekring kan echter niet bestaan zonder voldoende geïnteresseerde en betrokken leden. Op verschillende manieren probeert het bestuur de leden te betrekken bij de vereniging. Daarmee hopen we uiteraard hen geïnteresseerd te houden en elders te laten vertellen over de Heemkundekring. De activiteiten van de vereniging zijn daarvoor onontbeerlijk: het kwartaalblad Heem-EL, lezingen, tentoonstellingen en bij voldoende belangstelling een Heem-reis. Ontmoetingen met leden zijn van belang om de onderlinge betrokkenheid op peil te houden. Elk van die gelegenheden blijkt weer nieuwe leden op te leveren. In de toekomst zal hieraan hard gewerkt worden. De opgave voor de komende jaren is om het belang van de Heemkundekring uit te dragen en er mensen voor te interesseren. Meer zichtbaarheid van onze activiteiten door bijvoorbeeld het frequenter organiseren van tentoonstellingen, boek-presentaties, aanwezig zijn op de Montmartre-markt, de Meulemart en jaarmarkt zijn van belang.

ACTIE: Ledenwerving, zichtbaarheid van de vereniging vergroten.

5. Vrijwilligers

Een vereniging kan niet zonder vrijwilligers. We stellen vast dat er tal van heemkundige uitingen zijn in Etten-Leur. Bij lang niet alle uitingen zijn vrijwilligers vanuit de vereniging betrokken. Wel betreft het vaak leden. Graag zouden we deze leden dan ook binnen de vereniging bezig zien met hun hobby. Het bestuur beziet wat er nodig is om deze leden meer bij de Heemkundekring te betrekken. In de komende jaren gaan we, in samenspraak met de vrijwilligers, daaraan werken. Het werven van nieuwe vrijwilligers is ook nodig om te zorgen voor verjonging zodat de vereniging kan voortbestaan. Het is een belangrijke taak van het bestuur en de vrijwilligers om te zoeken naar wegen om die aanwas te laten plaats vinden. Wellicht is het een mogelijkheid om de docenten geschiedenis van het voortgezet onderwijs in Etten-Leur (KSE en Munnikenheide College) te benaderen voor het opzetten van een plan om (oud)leerlingen met interesse in geschiedenis te betrekken bij de Heemkundekring.

Naast werving van nieuwe vrijwilligers is het ook van belang om deze te behouden. Begeleiding van de vrijwilligers is hiertoe essentieel. Deskundigheidsbevordering door van elkaar te leren en/of het volgen van trainingen of cursussen moet gestimuleerd worden. In de begroting staat daarvoor jaarlijks een post. Ook initiatieven van vrijwilligers kunnen zorgen voor meer aanwas. Het bestuur zal duidelijk moeten zijn welke ideeën van vrijwilligers passen in de doelstelling van de vereniging. Voorgenomen wordt om duidelijk te maken welke vacatures er zijn binnen de werkgroepen c.q. projecten, zodat belangstellenden gericht kunnen reageren. Naast de ledennieuwsbrief zou een specifieke nieuwsbrief voor de vrijwilligers, met o.a. meer informatie over bestuurszaken, de betrokkenheid van de vrijwilligers kunnen vergroten

ACTIE: Meer vrijwilligers werven, begeleiding van vrijwilligers, voortgezet onderwijs betrekken, vacatures kenbaar maken en een vrijwilligersniewsbrief.

6. Geschiedschrijving

Elke Heemkundekring ontsluit de historie van het eigen heem en maakt die kenbaar voor derden. Dat is niet altijd gemakkelijk. Bronnen zijn soms moeilijk te vinden of te ontsluiten. Soms zijn bronnen corrupt of niet compleet. Het is dan zoeken naar meer informatie, zodat hetgeen niet juist is verwijderd kan worden. Gedegen onderzoek is dan ook een vereiste. Ondanks deze hindernissen is Jan uten Houte er door een deskundige groep vrijwilligers steeds weer in geslaagd een nieuw hoofdstuk toe te voegen aan de heemkundige ontsluiting van Etten-Leur.

We pleiten ervoor op deze weg door te gaan. Er liggen nog genoeg onderwerpen te wachten om eens duchtig te worden onderzocht en er verslag van te doen in een mooie publicatie. Om voorbereid te zijn op de toekomst en rekening houdend met het ouder wordende bestand aan schrijvers zou het goed zijn als er meer schrijvers bij de schrijversgroep aansluiten. Ook de verwerking van een manuscript tot een publicatie is een hele klus. Een extra vormgever zou dan ook zeer welkom zijn. Een uitdagende opgave voor in de nabije toekomst. Aan de ene kant voor de schrijversgroep, aan de andere kant ook voor het bestuur.

Geschiedschrijving van Etten-Leur 'se heemkundige zaken gebeurt niet alleen door onze vereniging. Ook derden leveren interessante bijdragen die voor de heemkunde van belang zijn. Samenwerking waar dat kan met door uitbouw van alle heemkundig onderzoek tot één "Erfgoed Etten-Leur" is ons doel. Ook qua efficiency kan dat voordeel opleveren, net als het gezamenlijk optrekken bij het opzetten van projecten en binnenhalen van de bijbehorende projectsubsidies. Een grote uitdaging dus.

ACTIE: Meer vaste schrijvers werven of gastschrijvers, extra vormgever(s) werven, samenwerking met andere heemkunde georiënteerde groepen zoeken.

7. Project- en werkgroepen

Alle groepen samen vormen het huis voor de vrijwilligers. Veel werk van de Heemkundekring vindt in die groepen plaats. De hierin werkende vrijwilligers zijn kostbaar voor de vereniging. Zonder hen is er geen heemkunde. Bij het opstellen van beleidsplannen worden de groepen dan ook regelmatig bevraagd. Het bestuur geeft aan wat er met de inbreng is gedaan.

Ook financieel worden de groepen door het bestuur serieus genomen. Op basis van door hen gemaakte plannen met bijbehorende begroting geeft het bestuur aan wat, wanneer kan worden gerealiseerd, afgestemd op de visie en mogelijke inbreng van andere groepen. Het zal duidelijk zijn dat er een financieel kader is waarbinnen een en ander zich moet afspelen. We streven er immers naar de vereniging financieel gezond te houden.

Samenwerking tussen de verschillende groepen is ook van belang. De projectgroep tentoonstelling kan niet verder als een publicatie niet klaar is. En de schrijverswerkgroep en de bibliotheekwerkgroep worden gehinderd als de ICT niet op orde is. Zo maar wat voorbeelden waarin de onderlinge afhankelijkheid helder wordt. Naarmate elke groep beter weet waarmee andere groepen bezig zijn, kan die kennis worden afgestemd op en uitgewisseld met hetgeen andere groepen nodig hebben. Uiteraard is dat een continu proces. En zoals altijd blijft het mensenwerk: gaat er eens wat mis, dan helpen verwijten minder dan het zoeken naar oplossingen.

ACTIE: Meer onderlinge samenwerking; indien nodig bestuurlijke ondersteuning.

8. ICT, digitale werkomgeving

De ontwikkeling van de informatietechnologie gaat snel. Veel leden van de vereniging zijn gewend dat beschikbaarheid en gebruik van ICT net zo gewoon is als het water uit de kraan. Toch zijn er in de praktijk soms beperkingen. Het inrichten van een digitale werkomgeving voor vrijwilligers kan zo maar gefrustreerd raken door ondoordachte handelingen die bestanden, foto's of andere zaken onbereikbaar maken. Herstel kost veel tijd. Niet omdat er geen wil is om de gebruikers snel van dienst te zijn, maar omdat er zeer zorgvuldig moet worden gekeken naar rechten (wie mag wat en hoe; hoe bescherm je de bestanden van ieder in de ICT omgeving). Daarnaast is het van belang dat vrijwilligers zich op de hoogte houden van hoe er in de vereniging met ICT gewerkt kan worden. Om al deze zaken geregeld te krijgen beschikt de Heemkundekring over een ICT werkgroep. De werkwijze van deze werkgroep is vastgelegd in het ICT handboek dat najaar 2024 beschikbaar kwam.

Bij het verschijnen van dit beleidsplan is de infrastructuur in ons tijdelijk Heemhuis op orde. We zijn aangesloten op het glasvezelnetwerk van KPN, er zijn zes moderne werkstations geïnstalleerd waarop elke geregistreerde vrijwilliger kan inloggen en direct toegang heeft op alle benodigde programma's en opgeslagen data op een centrale locatie. Deze centrale locatie is een NAS (Netwerk Attached Storage) in het Heemhuis gekoppeld aan een backup NAS die elders in Etten-Leur staat opgesteld. Het gehele systeem is zodanig ontworpen en geïmplementeerd dat de geregistreerde vrijwilligers ook vanuit huis of elders toegang hebben tot de data in de NAS. Eigen geproduceerde data die betrekking heeft op de Heemkundekring kan op de NAS worden geplaatst.

Voor vrijwilligers wordt gewerkt aan instructie documentatie om met de beschikbare ICT middelen te kunnen werken. Najaar 2024 waren demonstraties en workshops geagendeerd.

ACTIE: Het maken van gebruikersinstructie en het geven van workshops

9. PR & Communicatie

Over het domein PR & Communicatie valt te zeggen dat het nog in de kinderschoenen staat. Helaas moeten wij constateren dat ultimo 2024 slechts één persoon hiermee bezig is waardoor niet alle zaken aandacht kunnen krijgen. Hier moet verandering in komen. Met een goede PR & Communicatie zijn wij in staat om het belang van onze Heemkundekring continu onder de aandacht te brengen. Het samenstellen van een werkgroep zal een eerste vereiste zijn. In samenwerking met het bestuur wordt dan een plan opgesteld met aandacht voor o.a. de volgende zaken: actuele websites, social media, tijdig en herhaalde publicaties in de Bode over onze activiteiten c.q. uitgebrachte boeken en documenten en sponsoring. Verder te noemen: onderhouden van contacten met de gemeente en andere verenigingen; uitbrengen van persberichten met onze visie over actuele gebeurtenissen rondom ons erfgoed; presentatie van een eventuele jaarboek. Het zijn enkele voorbeelden die aandacht verdienen, maar er zijn er zeker meer.

Een van die zaken kan ons logo zijn. Onze naam Heemkundekring Jan uten Houte , inclusief het lakzegel, is historische verantwoord, maar bij allerlei uitingsvormen onhandig groot. Het is mogelijk zinvol een meer gecompriemd logo te ontwikkelen waarin de naam en identiteit duidelijk zichtbaar zijn. Dat te gebruiken in alle uitvoeringsvormen waar weinig plaats is voor de uitgebreide naamsvermelding.

ACTIE: Het samenstellen van een werkgroep, een plan opstellen en een onderzoek doen naar een eventueel nieuw logo

10. Websites en collectie

Voor informatie over de vereniging en het digitaal ontsluiten van onze collectie beschikt de vereniging over vier websites: de website Jan uten Houte (www.janutenhoute.nl), de site het Withof (www.hetwithof.nl), de site (www.heermavanvoss.nl) en het geheugen van Etten en Leur (www.hetgeheugenvanettenenleur.nl). Bij het opzetten van deze websites waren daar specifieke redenen voor. Op dit moment kijken we hier anders naar en is het tijd om het roer om te gooien. Het idee is om in de komende jaren de websites over te laten gaan in één website met een mogelijke uitzondering voor de website van Heerma van Voss. In de nieuwe website met de naam "Erfgoed Etten-Leur" (de domeinnaam is reeds geclaimd) zullen dan alle verenigingszaken alsmede de collectie van de Heemkundekring te vinden zijn. De collectie zal één op één ook te vinden op de website van Brabants Erfgoed, <https://www.brabantserfgoed.nl/erfgoedinstellingen>. Daarnaast moet de website geschikt zijn voor het delen van informatie via moderne digitale technieken bij belangrijke plaatsen in Etten-Leur. Belangrijk kunnen (voormalige)gebouwen zijn maar ook gebeurtenissen of informatie over landschappen uit het verleden en nu. Kortom alles wat tot erfgoed van Etten-Leur bestempeld kan worden.

Naast het ontwikkelen en blijven vernieuwen van de website is het ook nodig om een conservator aan te trekken voor het beheer en onderhoud van de collectie.

ACTIE: Ontwikkelen van een nieuwe website en het aantrekken van een conservator.

11. Relatie met het voormalige streekmuseum en de VanGogh Stichting

Er is contact met het bestuur van het museum Kunst van het Leven, het voormalige streekmuseum Etten+Leur. Enerzijds omdat er een historische band is. Anderzijds ook omdat er in het museum tal van heemkundige memorabilia staan. Na de omvorming van het museum zoekt het museum nu voor een samenwerking met de VanGogh stichting. Hun doelstelling was om per 01-01-2025 te fuseren naar één stichting met de naam Stichting Van Gogh Kerk en Museum Etten-Leur. Tevens heeft de laatstgenoemde stichting de bedoeling om de collectie in een aparte rechtspersoon onder te brengen met de naam Stichting Collectie Museum Etten+Leur. Over het oprichten van deze stichting moet er nog overeenstemming komen met onze vereniging, ook statutair. Zover is het nog niet, de onderhandelingen hierover zijn nog gaande. Onze voorkeur gaat uit naar een bredere stichting waar, op termijn, meerdere musea en/of erfgoedinstellingen van Etten-Leur in ondergebracht kunnen worden.

ACTIE: Samenwerking richting "Erfgoed Etten-Leur" stimuleren.

12. Actiepunten op een rij

- Samenwerking met het gemeentebestuur en andere cultuurhistorische en maatschappelijke organisaties. Naamsbekendheid vergroten (hoofdstuk 2).
- Meer inkomsten verwerven (sponsoring door derden); meer facturering voor ondersteuningsverzoeken (hoofdstuk 3).
- Ledenwerving, zichtbaarheid van de vereniging vergroten (hoofdstuk 4).
- Meer vrijwilligers werven, begeleiding van vrijwilligers, voortgezet onderwijs betrekken, vacatures kenbaar maken en een vrijwilligersnieuwsbrief (hoofdstuk 5).

- Meer vaste schrijvers werven of gastschrijvers, extra vormgever(s) werven, samenwerking met andere heemkunde georiënteerde groepen zoeken (hoofdstuk 6).
- Meer onderlinge samenwerking; indien nodig bestuurlijke ondersteuning (hoofdstuk 7).
- Het maken van gebruikersinstructie en het geven van workshops (hoofdstuk 8).
- Het samenstellen van een werkgroep, een plan opstellen en onderzoek doen naar een eventueel nieuw logo (hoofdstuk 9).
- Ontwikkelen van een nieuwe website en het aantrekken van een conservator (hoofdstuk 10).
- Samenwerking richting “Erfgoed Etten-Leur” stimuleren (hoofdstuk 11).